



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

13. De beneficijs dignitatem habentibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

CAP. XIII.

De beneficiis dignitatem habentibus.

In primis queritur, Quinam Beneficarij de Iure Canonico dignitatem habere dicantur, siue quæ beneficiaræ dicantur dignitates? Sciendum est, quemadmodum in civili Repub. quædam administrationes honoris, & dignitatis gradum habent; sic etiam in Ecclesia quædam beneficia esse, quæ alijs præstant honore, & dignitate, & hæc dicuntur in Iure Canonico dignitates. Vnde extat titulus de præbendis, & dignitatibus; & in Ecclesijs Cathedralibus, & in ijs quoque, quæ Collegiatæ vocantur, sunt Canonici & alij, præter Canonicatum, aut simplex beneficium, habentes dignitatem, qui vulgo dignitates dicuntur; vt Decanus, Præpositus, Prior, Archidiaconus, Primicerius, Thesaurarius, Archipresbyter, & similes.

Secundo queritur, Ex quibusnam Beneficarijs dignitatem habere dignoscitur? Respondeo ex omnium sententia, quam habent Innocentius, Hostiensis, Ioannes Andreas, Abbas, Felinus in cap. cum accessissent, de Constitut. & cap. ad aures, & cap. Nonnulli, de rescript. Item Hostiensis, in Summ. titul. de præbend. & dignitat. §. Quid sit dignitas; Abbas quoque in cap. de multa, de præbend. Ioannes Selua de beneficiis part. 1. quest. 2. numer. 22. In primis illum Beneficarium generatim habere dignitatem; qui vel rerum Ecclesiasticarum administrationem; vel iurisdictionem aliquam in Clericos habet. Quare qui ratione beneficij, quod habet, potest in clericos excommunicationis, suspensionis, & interdicti pœnis animaduertere, & eos absolueri; capere, vineire, in carcerem trudere, & dignitatem habet. Qui honorificum item locum, ac sedem in Choro tenet, in confessu, in Comitijs, in Conuentibus, dignitatem habere creditur. Qui præterea in eligendo, in sententia ferenda; in publicis supplicationibus, in incessu ceteris antecedit, & præstat; is etiam, qui vsu & consuetudine dignitatem habere iudicatur; quamuis omni iurisdictione, & administratione careat.

Tertio queritur, An dignitatis nomine in titulo iuris Canonici, de præb. & dignit. intelligatur etiam Episcopus, & quilibet alius superior Antistes? Respondeo, nequaquam esse dubitandum quin Episcopi & alij superiores dignitatem habeant; at veto simplici appellatione dignitatis in materia de præb. & beneficiis nequaquam intelliguntur Episcopi, & alij Præfules superiores, sed inferiores, vt patet in tit. de præb. & dignit. ita Glossa in c. 2. de præb. in 6. in ijs igitur, vt constans est omnium opinio, quam habet Abbas in c. cum Vintoniensis, nu. 2. de elect. & c. multa, de præb. quæ ad fauorem & gratiam pertinent, nomina dignitatis Episcopus etiam intelligitur; at in ijs quæ ad pœnam & odium spectant, non item.

Quarto queritur, Quot sint beneficia dignitatem infra Episcopatum habentia? Respondeo distinguendo: si de dignitatibus infra Episcopatum sermo sit, dignitatem habent ij qui sequuntur: Abbas, Præpositus, Prior, Decanus, Archidiaconus, Primicerius, siue Præcentor, aut, Cantor, item Succentor, Archipresbyter, Thesaurarius, Sacrista, aut Custos, Scholæ Magister, siue Scholarchus Cappellanus Magnus. At si comprehendamus etiam Episcopum, & ceteros eo maiores, dignitatem habent Roman. Pont. Card. Patriarcha, Primas, Archiepiscopus, seu Metropolitanus, & Episcopus; de quibus postea est differendum suo loco singularim. Communis opinio, quam habet Io. Selua de ben. p. 1. q. 2. n. 23.

Quinto queritur, An ius distinguit inter dignitatem, personatum, & officium? Respondeo cum Abbate, Inno. Hostiensis & Io. Andr. & Io. Selua locis supra citatis, hæc tria aliquando in Iure Canonico pro eodem accipi, veluti in c. cum accessisset de Constit. vbi idem officium appellatur dignitas, & personatus. Aliquando tamen distinguuntur: nam in c. de multa de præb. postquam sancitum est, ne quis duas

dignitates habeat, vel duo beneficia Parochialia, vel curam animarum habentia, subijcitur: Idem quoque de personatib. constituitur: & c. 1. de consuet. in 6. dicitur, Ne quis duas dignitates simul obtineat, vel personatus, vel officia, vel administrationes, Archid. c. 1. de consuet. in 6. docet, hæc tria differre. Nam dignitas, est administratio rerum Ecclesiasticarum cum iurisdictione coniuncta; personatus vero habet prærogatiuam quandam sine iurisdictione in Ecclesia, vt pura, cum quis in Choro, in Confessu, in Collegio, in procedendo, suffragium ferendo, habet sedem, & locum honorabiliorum; ac digniorem: officium vero, est administratio rerum Ecclesiasticarum sine iurisdictione.

Ceterum Abbas loco citato sentit, horum trium que diximus, discrimen ab Archidiacono propositum, ex ipso iure non colligi, ac proinde ea minime differre, sed pro varietate locorum tantummodo vnum atque idem diuersis esse vocabulis appellatum. Nam in multis, inquit, Ecclesijs dignitas, personatus vocatur: & in quibusdam quilibet beneficarius, cui est cura animarum commissa, dicitur personatum habere: quare magis in his consideranda est res ipsa, quam nomen. Nihilominus tamen communi est consensu receptum, vt si dicitur dignitatem habere; pœnes quem est iurisdictionis auctoritas. Tandem concludit ille eum habere dignitatem, qui vocatur nomine, quod in iure significat dignitatem, etiam si iurisdictione careat; vt si vocetur Archipresbyter, Archidiaconus, Primicerius, Thesaurarius, Sacrista. Is quoque dignitatem habet, qui pro more, vel consuetudine patriæ, vel Ecclesiæ censetur esse dignitate præditus, quamuis omni administratione rerum Ecclesiasticarum, & iurisdictione in clericos vacet. Qui demum beneficio gaudet institutione sua dignitatem habente, dignitate potiri iudicatur, ac dicitur. Hæc ex illo.

Sexto queritur, an lex quæ constituta est in c. de multa, de præb. & in Extravaganti, qua incipit Execrabilis, de præb. inter Extravag. Ioann. 22. comprehendat eum, qui in Ecclesia habet dignitatem solo nomine, non re? Archid. & Innoc. teste Abbate loco cit. videntur negare, sed Abbas affirmat. Ceterum leui negotio utraq; conciliatur opinio: quoniam Archid. & Innoc. non negant eam locum habere in eo, qui nomine, non re est dignitate præditus, dummodo tamen aliquam in Ecclesia prærogatiuam habeat, scilicet in Choro, Confessu, Collegio, Comitijs, publ. supplica. sedem & locum digniorem.

Septimo queritur, An dignitatem habeant Priores, Guardiani, Rectores, & alij Ordin. Mendic. Præfecti, qui toti Conuentui, siue Collegio Religios. præstant & plerique dubitant, quidam affirmant dignitatem habere, alij negant. Nos autem hac in re distinguendum putamus: aut enim nomen, & vocabulum dignitatis accipitur, vt significat Ecclesiasticum beneficium, de quo agitur in c. de multa, & in Extravaganti, Execrabilis supra citata, & in cap. 1. de consuetudine in 6. & hanc dignitatem non habent, quandoquidem hæc munera, & officia in beneficijs Ecclesiasticis minime numerantur. Aut nomen dignitatis sumitur, vt significat administrationem, officium curam; & iurisdictionem, sicut intelligitur c. 1. & c. 2. de offic. Iud. deleg. in 6. & hanc dignitatem habent ij, quos diximus, Præfecti: nam in totum monasticum Religiosorum Conuentum iurisdictionem habent, administrationem item, & curam rerum ad ipsum Collegium pertinentium. Vt proinde merito dicatur eos fungi posse munere, & officio Conferuatorum Apostolicorum, iuxta id quod habetur in c. 1. & c. 2. de offic. Iudic. deleg. in 6. Aut sumitur pro eo, cui potest delegari causa à Pontifice Romano, iuxta id, quod dicitur in c. statutus, de rescript. in 6. & hoc modo dignitatem habere censentur prædicti. Ceteri vero his inferioribus quamuis in Conuentu, & Collegio reliquis præstant, dignitatem non habent, si sint horum potestati, & gubernationi subiecti. Tales sunt, qui in Dominicana familia dicuntur Subpriores, in ceteris Religiosorum Ordinibus, Vicarij, in alijs Vicerectores, aut Subministri, vel

Vicerepositi. Obijcies Prior, Rector, Guardianus, & etiam Abbas Monastici Conuentus, solent esse ad certum tempus, scilicet ad triennium; ergo dignitatem non habent. Respondeo dignitatem, vt est Ecclesiasticum beneficium, in perpetuum, hoc est, ad totam Clerici vitam conferri; at dignitas, quæ sufficit ad munus, & officium Conservatoris, vel Delegati Pontifici siue Apostolici, non est necessario perpetua: neque enim id iura in pradi-
biti vrbibus capitibus de offic. Iud. deleg. in 6. requirunt.

Octavo quaeritur, An generalis Vicarius Episcopi, qui in Italia dicitur Officialis, in Hispania Prouisor, alibi Vicarius, dignitatem habeat? Respondeo distinguendo: Aut dignitas est beneficium Ecclesiasticum de quo in cap. de multa de praben. & in Extravagan. Ioannis 23. de praben. & in cap. primo, de consuet. in 6. & hanc dignitatem generalis Vicarius Episcopi non habet, cum munus eius, & officium non sit beneficium Ecclesiasticum: neque enim in perpetuum datur, sed ad nutum Episcopi reuocari potest: nec obitu Vicarij vacat, sed finitur, ac desinit. Aut dignitas est munus & officium cum iurisdictione, & administrati-
one coniunctum, quale est Apostolici munus Conservatoris, vel delegati Iudicis, de quo in supra memoratis illis de officio Iudicis deleg. & de rescrip. capitibus in 6. & hanc habet dignitatem Generalis Vicarius Episcopi: administrat enim res Ecclesiasticas, ius dicit Clericis: neque hæc dignitas debet esse perpetua.

Nono quaeritur, An Cancellarius Academiae, auctoritate Pontificia approbatae habeat dignitatem? Respondeo, habere, sed eam tamen dignitatem, quæ est munus & officium cum iurisdictione coniunctum, quodque sufficit ad Apostolici delegati Iudicis, vel Conservatoris functionem, iuxta id, quod habetur in c. statuti de rescri. in 6. & cap. 12. & ultim. de offic. Iudicis deleg. in 6. non autem eam habere dignitatem, quæ beneficium Ecclesiasticum in iure censetur.

Decimo quaeritur, An dignitas debeat esse perpetua? Respondeo distinguendo: aut dignitas est beneficium Ecclesiasticum, aut est nomen solum muneris, & officij, quo fungitur Iudex delegatus Apostol. priori modo sumpta dignitas est perpetua, quia hoc beneficij ratio & natura postulat, vt supra dixi: at posteriori, potest non esse perpetua: munera enim & administrationes iure possunt ad certum tempus conferri, & cum delegantur, vel committuntur alicui, ad tempus non in perpetuum committuntur.

Vndecimo quaeritur, Quotus ætatis annus in dignitate Ecclesiastica requiratur? Hanc nos quaestionem inferius suo loco soluemus. lib. prox. seq. & alias etiam quatuor sequentes: scilicet, quas animi dotes habere debeant, qui sunt in dignitatibus constituti. Deinde, quanta litteratura, hoc est, scientia in eis requiratur, vt rite suo munere fungi possint. Præterea, an in suis Ecclesijs commorari, & residere communi iure cogantur, & quibus ex causis ab eis possint abesse. Postremo, an quis duas dignitates in eadem Ecclesia, aut in diuersis habere queat; & an qui est ad dignitatem promotus, simul possit aliud beneficium, cui sit cura animarum annexa, vel simplex in eadem Ecclesia, vel in diuersis habere.

CAP. XIV.

De dignitatibus speciatim, ac primum de officio Archidiaconi.

PRIMO quaeritur, Quisnam Archidiaconi nomine in iure veniat intelligendus? Respondeo esse tempora distinguenda: in primis Apostolorum temporibus septem Diaconi in singulis vrbibus, quibus præficiebatur Episcopus, de morte creabantur; ex quibus deinde is qui antiquitate cæteros præibat, dici coepit Archidiaconus, quasi Diaconorum princeps, siue inter Diaconos primus. Huius autem eo tempore proprium erat curare diligenter, vt cæteri Diaconi rite & suo ordine suum

munus & officium obirent. At progressu temporis Archidiaconi potestas longe maior euasit, cum ei ab Episcopo data est ampla non solum in Clericos inferiores, sed etiam Presbyteros auctoritas, Cap. 1. de offic. Archid. vbi dicitur, Archidiaconum esse Episcopi Vicarium, vnde cum sit ipso iure Vicarius Episcopi, habet cognitionem, & iurisdictionem eo ipso, quod Vicarius est, l. secunda. C. de offic. Vicarij, & cap. pen. de offic. Vicar. sic Glossa in cap. 1. de offic. Archidiacon.

Secundo quaeritur, Quæ sint Archid. partes ac munia? Respondeo, ex cap. 1. de offic. Archid. Archidiaconum in primis esse Episcopi Vicarium; sic enim ibi dicitur: Archidiaconus post Episcopum sciat se Vicarium eius in omnibus, & omnem curam in Clero tam in Vrbe positurum, quam eorum, qui per Parochias habitare noscuntur, ad se pertinere, siue de eorum conuersatione, & restauratione Ecclesiarum, siue doctrina Ecclesiastica, & casuarum verum studio: & delinquentium rationem coram Deo redditurus est: & vt de vrbis in tertium annum si Episcopus non potest, Parochiam vniuersam circumeat, & cuncta qua emendatione indigent, vice sui Episcopi, & corrigat & emendet.

Deinde in c. offic. de officio Archidiaconi dicitur, Proprium munus eius esse, cum Episcopus factis operatur, sanctum Euangelium cum voluerit, legere, vel alicui Diacono præcipere vt legat. Eius item est præcipere, vt cæteri Diaconi suis vestibus induantur: vt cum Episcopo ad Missæ sacrificium procedant: lectiones & responsoria in matrice Ecclesia præscribere & audire: ita vt nemo Euangelium, aut sacram epistolam, vel lectionem, aut responsoria in Ecclesia publice legere, aut cantare queat, nisi cui Archid. auditio iam & probato facultatem dederit. Ipsius quoque est inter Acolythos munera portare, quis videlicet eorum candelabra; quis thuribulum deferre, & quid minorum Clericorum quisque præstare debeat. Ad eundem pertinet vasa diuinis Ecclesiæ vrbibus dicata sedulo custodire, vt dicitur in c. Ea que de offic. Archid. Etat etiam Archidiaconi, eos examinare qui promouebantur ad ordines, quive præficiebantur ecclesijs, eosque episcopo offerre, ea ad hac, de offic. Archid. Idem Archid. singulorum Presbyterorum iurgia & causas audiebat. Hoc etiam habetur in c. Ad hac, de offic. Archid. Præterea pecuniam ecclesiæ causa pietatis datam Archid. accipiebat, & episcopo reddebat; Diaconorum delicta ad episcopum deferrebat: monebat Presbyteros, cum ieiuniorum, aut dierum festorum tempora instabant: quo absente, eam curam proximus illi Diaconus subibat, c. perlectis; §. Et sumi dist. 24. Ad Archidiaconum quoque spectabat, Prælatos in sede locare, ac possessionem beneficiorum Clericis dare, c. Ad hac, & c. Cum satis, de offic. Archidiacon.

Atque hæc quidem ille poterat, non tamen ea quæ sequuntur. Non poterat literas commendatitias dare c. significasti, de offic. Archid. Nec item ratione sui muneris, nec iure communi poterat curam animarum committere, cap. Cum satis, de offi. Archid. Iure item communi nequit ille excommunicationis sententiam ferre, c. Archidiaconus, de offi. Archid. Nec in Monachorum cœnobia intra sui Archidiaconatus terminos constituta iurisdictionem habebat, c. dilecti, de offi. Archidiacon.

Tertio quaeritur, An archidiaconus habeat curam animarum? Glossa, Innoc. Hostien. Ioan. And. & Abbas in c. Cum satis, de offi. Archid. hanc tractant quaestionem, & multa in vtramque partem iura producant: & quidam affirmant, quidam vero negant. Nec quaeritur hoc loco, archidiaconus habeat nec ne eam curam consuetudine, & vsu, sed, An ratione sui muneris & officij, item an habeat iure communi.

Animaduertendum est ex Innoc. c. citato, c. cum satis, curam animarum dupliciter accipi: aut enim est potestas ordinis cum iurisdictione coniuncta, qua quis baptismum ministrare, & sacras penitentium confessiones audire, & eos à peccatis absolueret, & alia sacramenta dare potest, aut est iurisdicatio in foro iudiciali, qua quis in alium fi-